

Dnr: RUN-2015-595

Remissyttrande

Regeringskansliet
Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Ku.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande – Statens kulturråds delredovisning om kulturverksamhet i vissa bostadsområden. Ku2015/02737/KI

Sammanfattning

Region Östergötland har av Kulturdepartementet beretts möjlighet att avge yttrande över ovanstående delredovisning.

Östergötland är en region i omvandling och stark utveckling. Vi ser en ökande polarisering i samhället med stora skillnader mellan de som har utbildning och de som inte har, mellan områden med hög arbetslöshet och områden med låg, mellan socioekonomiskt utsatta förorter och glesbygdsområden och områden med goda levnadsvillkor. Vi har i regionen flera bostadsområden både i storstadskommunerna och i mindre kommuner som faller inom kriterierna för förslaget. Mot denna bakgrund välkomnar vi att Regeringen vill göra aktiva insatser för att öka förutsättningarna för att använda kultur som resurs för inkludering och delaktighet samt öka möjligheterna till att fler får tillgång till kultur i hela landet. Region Östergötland ser därför satsningen som mycket värdefull och intressant och ställer sig bakom huvuddelen av förslagen i remissen. Vi vill framföra synpunkter på några av förslagen, vilket redovisas nedan.

Bakgrund

Regeringen har gett Kulturrådet i uppdrag att ta fram ett förslag på en nationell satsning som föreslås heta Äga Rum under 2016-2018. Syftet är att ytterligare stärka kulturen i ett antal bostadsområden runt om i landet med lågt valdeltagande och lågt deltagande i offentligt finansierad kultur. Dagens samhälle blir mer och mer heterogent, vilket skapar olika förutsättningar för människors kulturvanor. I Sverige finns en god spridning av kulturverksamheter i hela landet där många tar del av offentligt finansierad kultur på olika sätt. Samtidigt finns platser där offentligt finansierade kulturverksamheter och det traditionella föreningslivet har svårt att engagera vissa grupper. Det växer fram nya urbana folkrörelser, där både kultur och andra frågor engagerar. Viljan att organisera sig, skapa, dela, konsumera kultur och delta i kulturlivet finns överallt även om man inte tar del av det gemensamt finansierade

Postadress	Telefon	Fax	E-post
Region Östergötland	010-103 00 00 (växel)	010-103 71 00	region@regionostergotland.se

Remissyttrande

kulturutbudet. Regeringsuppdraget grundas på analysen att det därför finns behov av särskilda kultur- och demokratifrämjande insatser på en rad platser och områden runt om i landet.

Delredovisningen har tagits fram av en arbetsgrupp inom Kulturrådet under hösten 2015. I redovisningen ingår förslag till bidragsförordning och grunder för bedömning.

Synpunkter på förslagen***Konstformer och uttryck***

Utgångspunkt för de bidragsprinciper som föreslås är att projekt som får finansiering via satsningen ska bidra till att en mångfald av konst och kultur kommer till stånd. I motsats till detta står följande skrivning: *...det finns en mångfald av uttryck och konstformer som ligger nära många invånare, såsom film, foto, spel och andra digitala tekniker. Projekt som hittar sätt att kombinera eller bruka detta kommer att prioriteras.*

För att stimulera en mångfald av uttryck och konstformer vill vi poängtera vikten av att inte snäva in kriterierna för bidraget.

Stödets utformning

Verksamheten ska utgå från samverkan mellan aktörer med olika kompetenser och uppdrag som kompletterar varandra. Huvudmannen för projektet, som inte kan vara en offentlig part, ska göra en gemensam ansökan tillsammans med andra aktörer.

Vi ser det som positivt att projekten ska drivas genom ett lokalt partnerskap och ska utgå ifrån invånarnas behov. För att skapa förändring krävs att människor som lever i socioekonomiskt utsatta områden är med i en förändringsprocess på egna villkor och insatserna måste utgå ifrån lokala behov.

För att få en bra spridning över landet och säkerställa mångfald, kontinuitet och långsiktighet vill vi påpeka vikten av att även kommuner ges möjlighet att vara projektägare. Kommunen kan vara en värdefull neutral part som också kan bistå små ideella organisationer med kompetens och stöd som är viktiga framgångsfaktorer i satsningar av detta slag. Vi ser annars en risk att endast etablerade stora organisationer har resurser att delta som parter, vilket är olyckligt ur ett demokratiskt perspektiv. Vi

Remissyttrande

ser även en risk för minskad spridning av projekten utanför landets största miljonprogramsområden där projektvanan i ideella organisationer kan vara större än på andra håll i landet.

Vi rekommenderar studier av civilsamhällets roll i bostadsområden som till exempel rapporten *Lokala föreningar och demokrati i socialt utsatta bostadsområden*¹ Här konstateras att länken mellan valdeltagande och områdesutveckling är inte helt självklar. De menar att det inte heller finns ett direkt samband mellan föreningsdeltagande och valdeltagande på kommunal nivå. Vad gäller hinder och strategier för samverkan så lyfts bland annat föreningarnas förmåga att ta del av stöd. Mer etablerade föreningarna har större förmåga att ta del av offentligt stöd och flera är beroende av ideellt arbetande medlemmar. Formerna för ansökningar, kontinuitet i form av varaktiga lokaler, finansiering och kontaktpersoner lyfts fram som viktiga för att civilsamhället. Andra rapporter pekar på behovet av stödfunktioner i civilsamhälle vid utvecklingsarbete. Att bygga projekt på ideella nyckelpersoner kan vara mycket sårbart.²

Nationellt och internationellt utbyte och lärande

Det är positivt att förslaget poängterar vikten av att nationellt och internationellt lyfta satsningens erfarenheter och att därmed möjlighet ges att korsbefrukta olika nationella uppdrag med liknande inriktning. Vidare är det väsentligt för spridning och ett lärande förhållningssätt att det till nationella överbyggnaden avsätts resurser och ges uppdrag att främja samverkan och utbyte mellan de olika platserna. I Östergötland finns mycket goda erfarenheter av både *Digidelprojektet* och satsningen *Internet för alla*. Inför utformningen av *Äga Rum* föreslår vi att erfarenheter inhämtas om den samordnande nationella roll som *Internetsstiftelsen* där hade, vilket möjliggjorde ett omfattande erfarenhetsutbyte mellan en mängd mycket olika aktörer.

Linköping 2016-03-

¹ Nilsson /Listerborn *Lokala föreningar och demokrati i socialt utsatta bostadsområden*
(<https://demokratiutredningen.files.wordpress.com/2015/04/nilsson-listerborn-lokala-fc3b6reningar-och-demokrati-i-socialt-utsatta-bostadsomrc3a5den.pdf>)

² *Trygga rum, nya möten och sociala entreprenörer*
http://www.arvsfonden.se/sites/default/files/page_documents/trygga_rum_nya_moten_och_sociala_entreprenorer_-_utvarderingsrapport.pdf

Anita Jernberger
Ordförande Regionutvecklingsnämnden

Andreas Capilla
Regionutvecklingsdirektör